

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
אגף מו"פ, ניסויים ויוזמות

הכנת

פירמידת ערכים
קבוצתית

הנחיות למנחה

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
אגף מו"פ, ניסויים ויוזמות

פירמידת ערכים

מטרת הפעילות של פירמידת הערכים לנסות ולבנות ביחד עם המשתתפים את תמהיל הערכים המשותף של הקבוצה. זהו תמהיל. וככזה הוא אמור להיות התוצאה של החינוך והדיאלוג הקבוצתי בין ההנחות, הדעות והניסיון השונה.

בתחום התנהלות הכיתה - אירוע של אי הזמנת תלמיד הכיתה למסיבת יום הולדת יכול להיות דוגמה מחיי הכיתה לאירוע שקרה בעבר - זהו אירוע המהווה הזדמנות חינוכית לבירור ערכי בדיעבד, ולהתוויית נורמות להמשך.

בתחום התוכן - ניתן לנסות להבין באמצעות פירמידת הערכים את הסולם הערכי של דמות ספרותית בעקבות בחירותיה והחלטותיה או לזהות דילמות ערכיות העולות מתוך הסיפור ולמפות אותן.

כדוגמה לסוגיה כיתתית חשובה שעומדת להתבצע בעתיד ניתן להביא את כוונת המורה לשלב למידה שיתופית בכיתה.

בדוגמה זו, שיח ערכי יכול לזמן הבנה עמוקה של השיתופיות, בשונה מלמידה מותאמת אישית למשל, ולתמוך בבניית הסכמה כיתתית על נורמות התנהלות.

כל החלטה או פעולה טומנת בחובה מצע ערכי.

הערכים הם לרוב סמויים והם מתגלים בדיעבד, לאחר שבחרנו בפעולה.

כאשר אנו מנסים להתוות דרך או לקבוע נורמות, אנו מצהירים על הערכים שאנו מאמינים בהם.

כאשר אנו מנתחים אירוע שקרה בעבר, אנו מנסים להבין אילו ערכים הנחו אותנו לבחור בפעולה או בהחלטה.

לעיתים, ניתן להשוות בין ההצהרות על הערכים שלנו לבין הערכים אותם נקטנו בפועל באירוע נתון.

כל אחד מאתנו מחזיק בערכים ובהנחות בסיסיות אשר מדריכות את דרכו, בין אם הערכים גלויים או סמויים.

כאשר אנו עורכים פעילות בקבוצה או כאשר אנו מנסים לקבל החלטה משותפת, נעשה העניין מורכב יותר.

קשה לתאם בין ערכים סותרים אותם אנו מחזיקים ולעיתים קשה אף יותר להחליט על ערכי יסוד משותפים לכולם.

זהו גם האתגר של המורה בכיתה אשר בכוונתו להניע תהליכים של בירור ערכי.

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
אגף מו"פ, ניסויים ויוזמות

1. משפט פתיחה - מה נעשה היום?

למשל:

הסוגיה שנבחרה לדיון
שיתופיות ולמידה שיתופית

המטרה: לקבל בסוף הפעילות
תמהיל (מקבץ) ערכים המבטא תמונה של

הרווחים שאנו מאמינים שאנו יכולים להשיג כאשר לומדים בסגנון שיתופי

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
אגף מו"פ, ניסויים ויוזמות

למשל

**שיתופיות היא פעולה
בצוות למען מטרה שכולם
מסכימים עליה**

הערכים שבחרתי הם

עזרה הדדית

אמון

תחושת שייכות

חשיפה למגוון רעיונות

קבלת השונה

שימוש בחוזקות אישיות

הקשבה לביטוי אישי

2. הכנת רשימת ערכים אישית

בשלב זה כל אחד מהמשתתפים מכין רשימה:

1. על אילו ערכים לדעתו מושתתת הסוגיה

2. מנסה להגדיר מהי שיתופיות

3. שיתוף של רשימת הערכים האישית

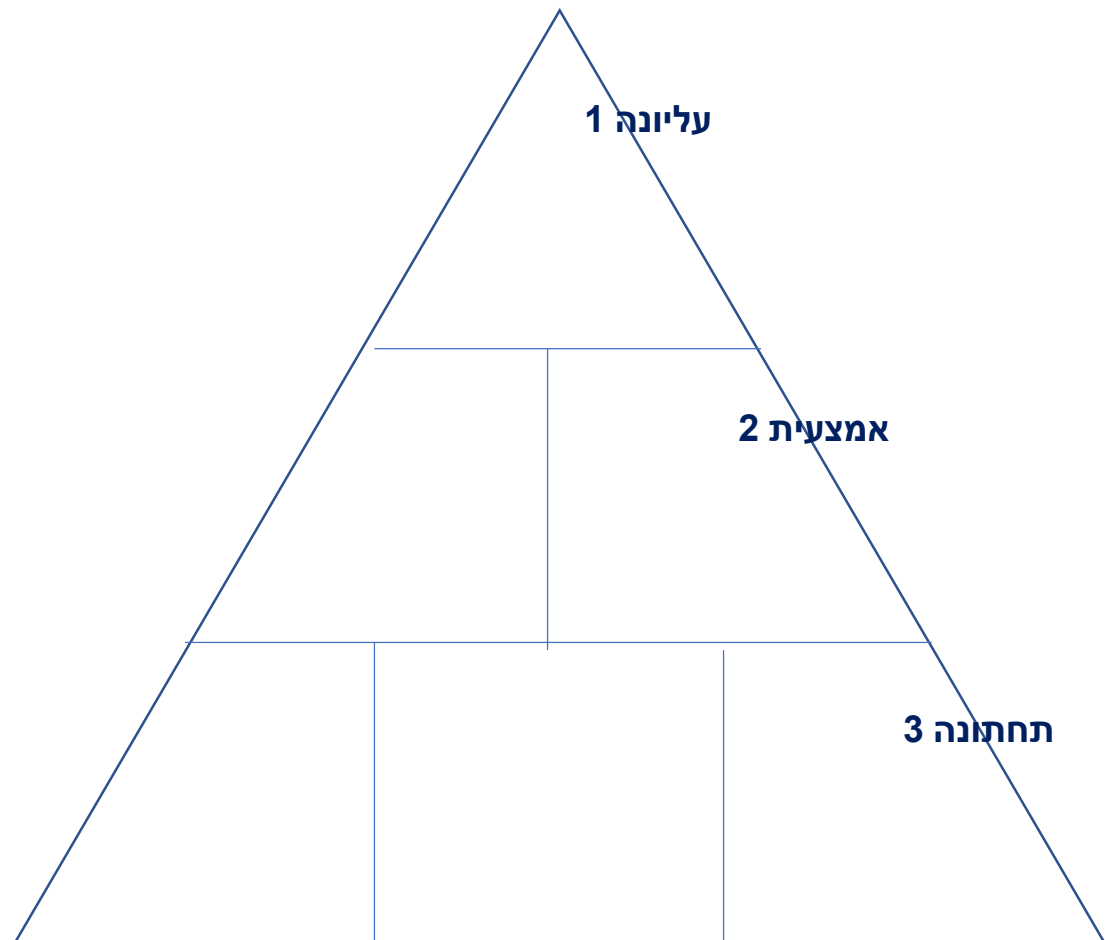
המשתתפים מניחים את רשימותיהם על שולחן מרכזי

כל המשתתפים "מסיירים" ומתרשמים מכל הרשימות

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
אגף מו"פ, ניסויים ויוזמות

שיתופיות ולמידה שיתופית

4. שרטוט פירמידת ערכים על הלוח

המנחה ישרטט על הלוח פירמידת ערכים
המנחה יכתוב מעליה את שם הסוגיה לדיון

למשל:

שיתופיות ולמידה שיתופית

פירמידת הערכים תהיה בת שלוש קומות ותכיל שישה ערכים:

בקומה העליונה - יש מקום לערך אחד (החשוב מבין השישה)

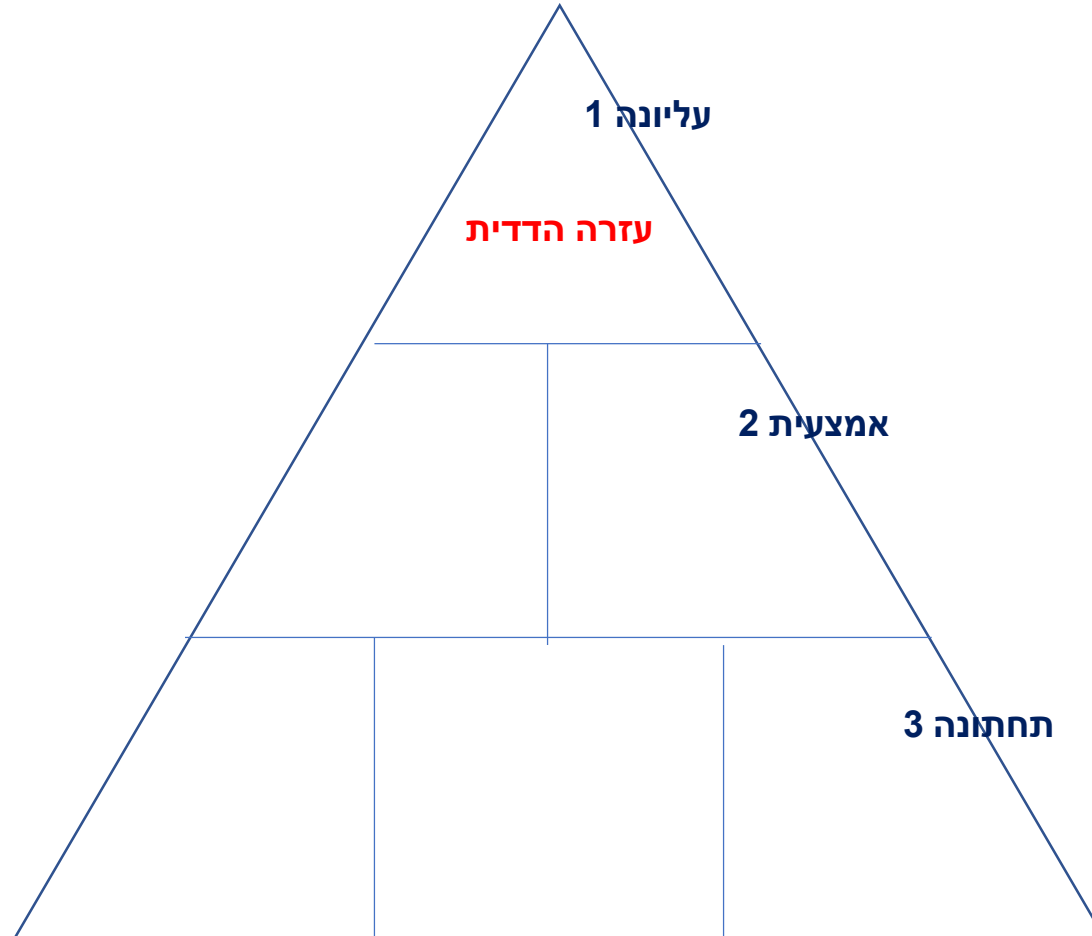
בקומה האמצעית - לשני ערכים

בקומה התחתונה - לשלושה ערכים

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
אגף מו"פ, ניסויים ויוזמות

שיתופיות ולמידה שיתופית

5. כתיבת ערכים בתוך פירמידת הערכים

המנחה מזמין את המשתתפים לכתוב ערך ולמקמו בפירמידת הערכים
המנחה מעודד את המשתתפים להסביר את משמעות הערך שהכניס
לפירמידה, עבורו:

למשל:

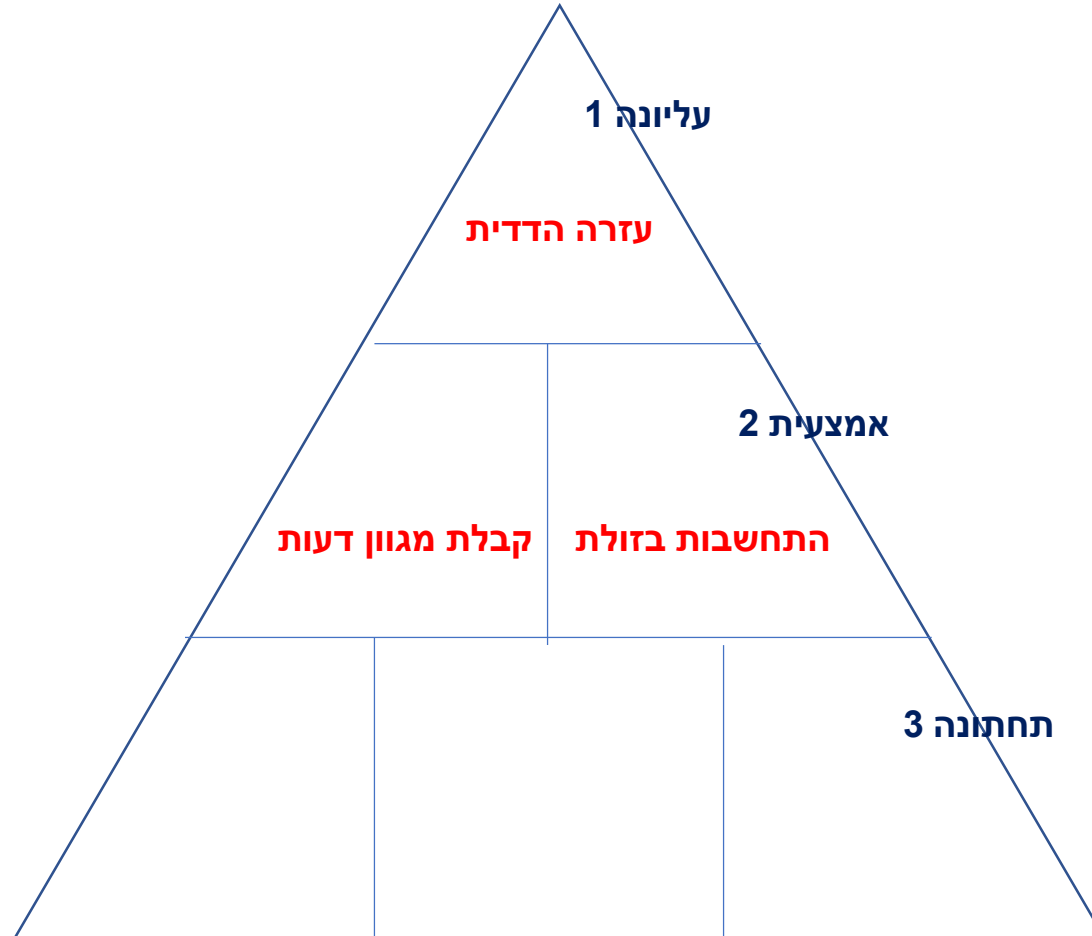
נעה הכניסה את הערך החשוב לה: "עזרה הדדית" לקומה העליונה
והסבירה:

"הערך שלי הוא עזרה הדדית כי אני מאמינה שהתפקיד
הכי חשוב של הקבוצה הוא לעזור למי שמבקש".

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
אגף מו"פ, ניסויים ויוזמות

שיתופיות ולמידה שיתופית

6. סבב כתיבת ערכים לתוך פירמידת הערכים

כל משתתף בתורו מתבקש להכניס לפירמידה את הערך החשוב ביותר מתוך הרשימה שהכין ולהסביר את המשמעות של הערך עבורו

כל משתתף בוחר היכן למקם את הערך

למשל:

אביב הכניס את הערך החשוב לו: "קבלת מגוון דעות" לקומה האמצעית

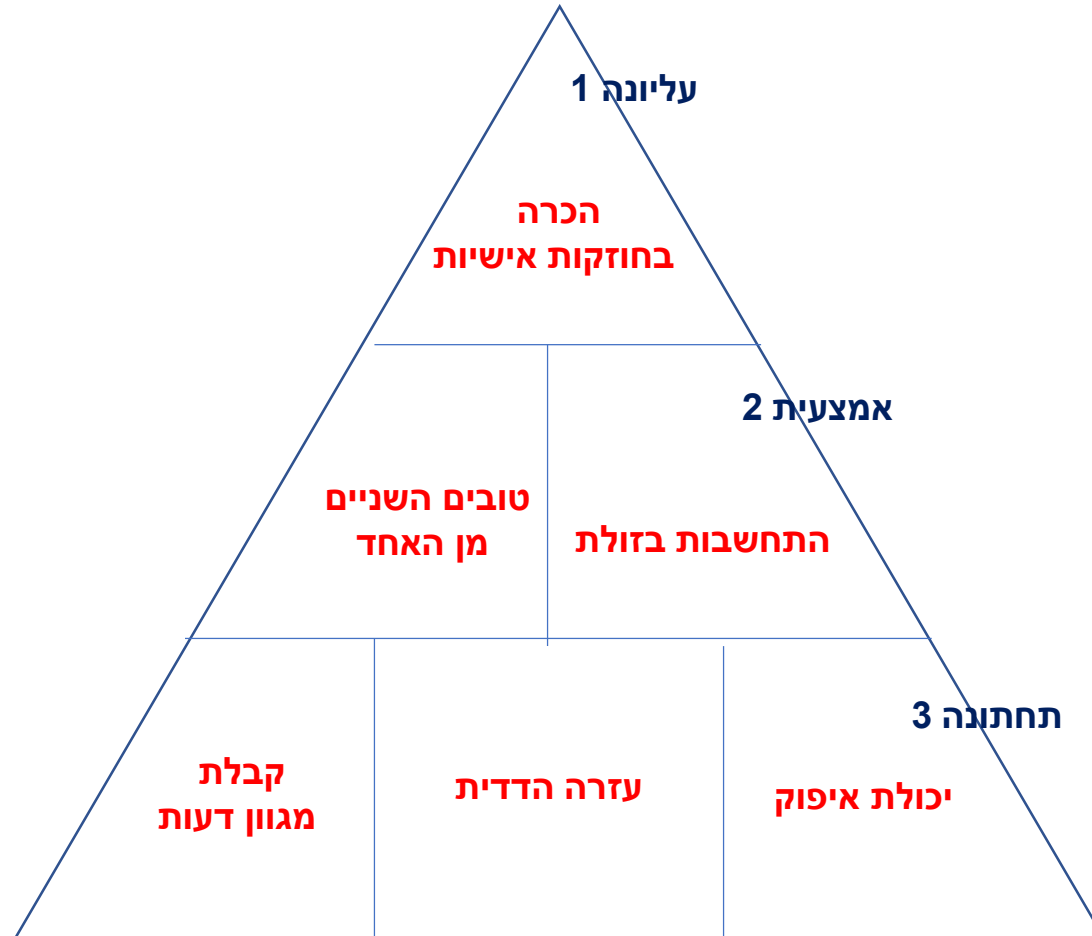
אורית הכניסה את הערך החשוב לה: "התחשבות בזולת" לקומה האמצעית

בינתיים – פירמידת הערכים נראית כך:

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
אגף מו"פ, ניסויים ויזמות

שיתופיות ולמידה שיתופית

7. בחירת מיקום הערכים בתוך פירמידת הערכים

כל משתתף בוחר היכן למקם את הערך שהוא מציע

מותר להזיז כל ערך אחר ממקומו

מותר להזיז ערכים מקומה לקומה

מותר להוציא ערך מחוץ לפירמידה

למשל:

ניקול הכניסה את הערך החשוב לה: **"הכרה בחוזקות אישיות"**
לקומה העליונה ובחרה להוריד את **"עזרה הדדית"** לקומה התחתונה

עדן הכניסה את הערך החשוב לה: **"טובים השניים מן האחד"** לקומה
האמצעית ובחרה להוריד את **"קבלת מגוון דעות"** לקומה התחתונה

עמית הכניס את הערך החשוב לו: **"יכולת איפוק"** לקומה התחתונה

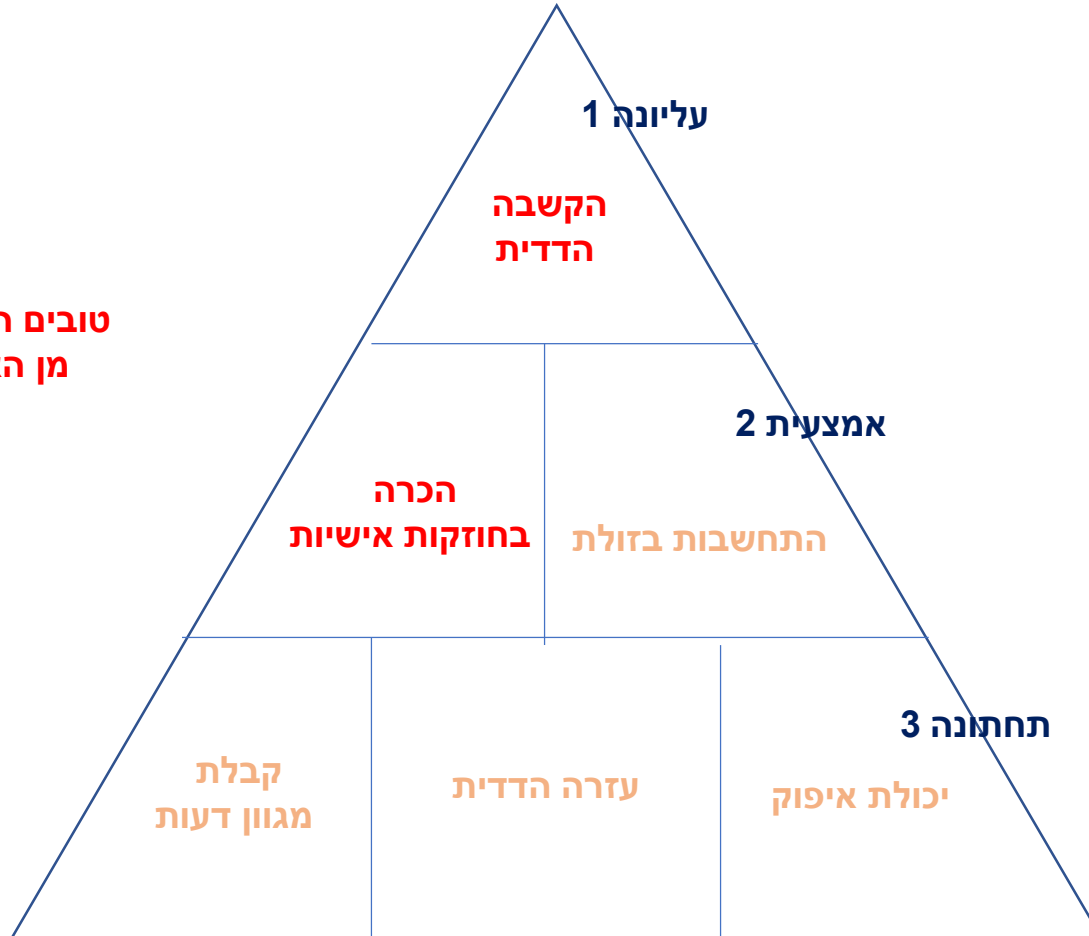
בינתיים – פירמידת הערכים נראית כך:

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
אגף מו"פ, ניסויים ויזמות

שיתופיות ולמידה שיתופית

טובים השניים
מן האחד

8. יצירת בנק ערכים מחוץ לפירמידת הערכים

ערך שיוצא מן הפירמידה נרשם על הלוח מחוץ לפירמידה
כך נוצר בצד בנק של ערכים

למשל:

מיקה בחרה

להכניס את הערך החשוב לה: "**הקשבה הדדית**" לקומה העליונה

להוריד את הערך "**הכרה בחוזקות אישיות**" לקומה האמצעית

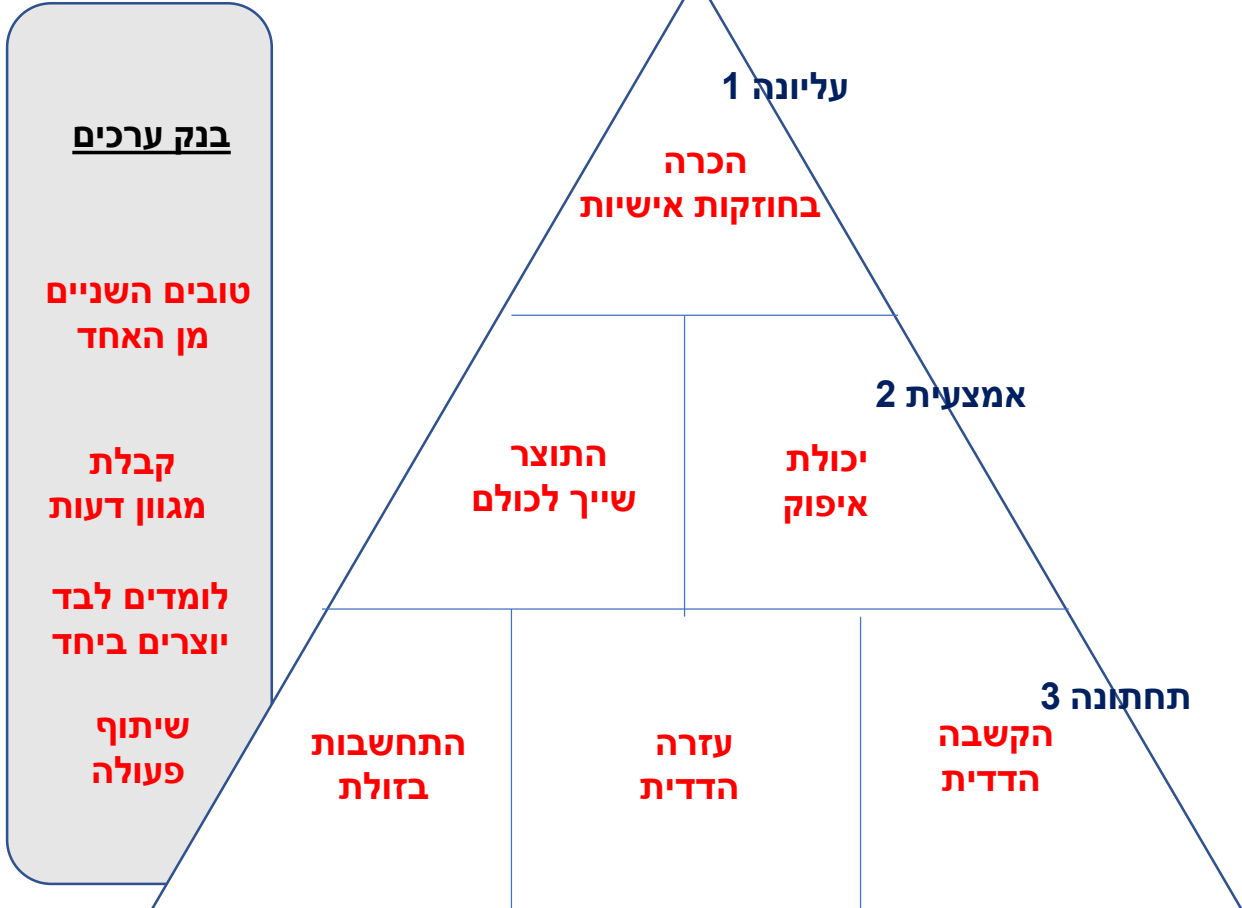
להוציא אל מחוץ לפירמידה את הערך "**טובים השניים מן האחד**"

בינתיים – פירמידת הערכים נראית כך:

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
אגף מו"פ, ניסויים ויוזמות

שיתופיות ולמידה שיתופית

9. סיום סבב / סבבים

בסיום הסבב התוצר עשוי להראות כך

1. פירמידת ערכים בת שישה ערכים מדורגים
2. בנק ערכים נוספים שהוצעו על ידי המשתתפים

10. אפשרות לעריכת סבב נוסף

חשוב מאד

המנחה ישקול את המצב ויתיעץ עם המשתתפים
לגבי עריכת סבב נוסף

למשל:

1. אם הקבוצה קטנה ורוצים להעשיר את הדיון
2. אם הקבוצה הייתה גדולה ויש תחושה שלא ניתן די זמן למשתתפים להתבטא
3. שיקולים אחרים
4. לא חובה שכל התלמידים ישתתפו אך יש לתת הזדמנות לכולם ומי שרוצה לוותר, זה בסדר

משרד החינוך
המנהל הפדגוגי
אגף מו"פ, ניסויים ויוזמות

למידה שיתופית פירמידת הערכים שלנו

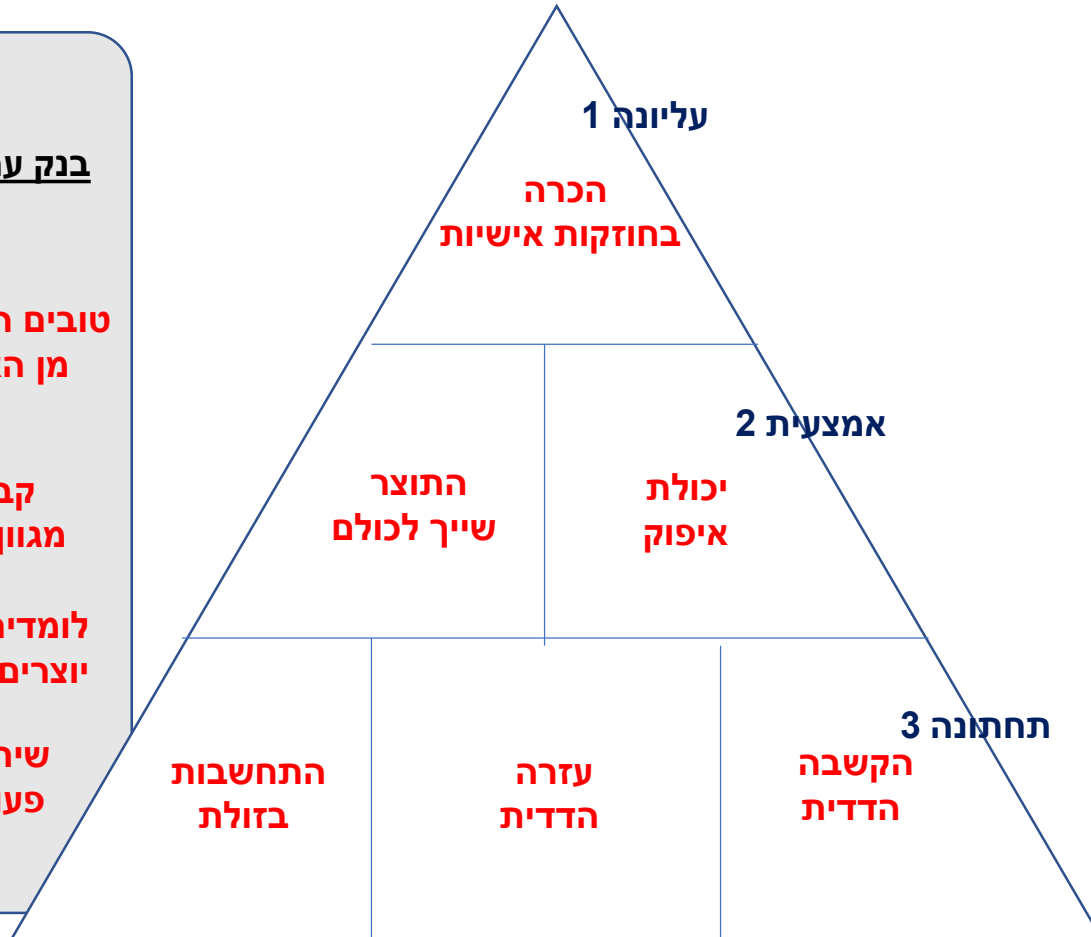
בנק ערכים

טובים השניים
מן האחד

קבלת
מגוון דעות

לומדים לבד
יוצרים ביחד

שיתוף
פעולה

11. פרסום

מנסחים כותרת הולמת
מציגים את התוצר על פלקאט
ותולים במקום בולט בכיתה.
הכותרת יכולה להיות:

"למידה שיתופית
פירמידת הערכים שלנו"